

Szörnyű ruhák

Mint mikor a tolvajlámpást egy sötét zugolyra szögzik, a citromsárga márciusi verőfényben pár pillanatra felragyog az utca, és mindent sokkal jobban látni, mint azelőtt; ruhák mozognak az aszfalton. Bennük emberek is vannak, de azok nem fontosak. Csak ruhák. Télen még valahogy összeolvadtak a testvéri sötéttel. Most azonban kiderült, hogy milyen a legújabb divat ebben a nem éppen előkelő városnegyedben.

Úgy rémlik, hogy azok a télikabátok divatosak, amelyeknek olyan a színe, mint a romlott tejeskávé. Barnák mind, nagyon határozatlanok és fájdalmasok. Egyik mint a kávémérésbeli kiskávé, a másik, mint a rántás, de vannak húslé-, moslék-, enyvszínűek s másfélék is, a barna szín ezer változatában. Majdnem mindegyikről leszakadt egy-két gomb, de a cérna vagy a férc még mindig ott fityeg, sokszor a leffegő bélés is, tüntetően, kihívó szemtelenséggel, a gomblyukak pedig akkorák, hogy akár az ököl is elfér bennük. Alul egy kabát, melyen annyi ránc van, mint egy német filozófus homlokán, mintha töprengene a kabát, gondolkozna valamiről, mélyen. A nadrágok azonban mind alázatosak. Ezeknek csak térdük van, mint a hívőknek, állni, menni nem tudnak már, csak térdelni, lerogyni, összeesni. Azt hinné az ember, hogy tulajdonosai otthon azonnal letérdelnek egy sarokba, egész nap térden állnak valami gonosz csíny miatt, attól olyan dagadta térdük. Szőrmét is látni itt-ott, a szegény lányok egy döglött macskát, egy leforrázott, kopasz kutyát csavarintanak nyakukba, olcsó, hamis, beteg prémeket, melyek már egészen levedlettek az esőtől. A férfiák nyakát rojtos gallér keretezi, melyben mindig látszik a rézgomb, mert a nyakkendő körülbelül másfél centiméternyire van a gombtól. Maga a nyakkendő vékony. Egy akasztófakötél, ízlésesen csokorba kötve. Már az se igen tűnne fel, ha valaki egyik lábára sárga, a másikra fekete cipőt húzna. Különben az emberek édeskeveset törődnek ezzel, látható cinizmussal hagyják magukra szállani a port, a tollpihét, a szalmaszálat! Le se verik napokig. Mindezek fölött pedig trónol egy arc. Mert – ez a legbúsabb – e

szörnyűségeknek birtokosa is van. Az arc többnyire értelmes és fölényes, s körülbelül ezt mondja: „Bocsánatot kérek, az alattam valókért egyáltalán semmi felelősséget nem vállalok, tisztelettel és üdvözlettel: X. Y.”

Valaha pedig, emlékezzünk csak vissza, ez a város mestere volt az öltözködésnek, az amerikai férfidivatnak, vasaltatta nadrágját, fölfelé túrta a szélét, nyilas selyemharisnyát, fél lakkcipőt, kesztyűt, könnyed, ezüstfogantyús sétabotot viselt. Hol vannak a régi idők? Még a vidéken, az isten háta mögött sem volt ismeretes a mai pesti módi. Mennyi mélabú és fázó életunalom száll felénk most ezekből a töprengő kabátokból, haldokló nadrágokból, nagybeteg cipőkből, az utolsót sóhajtó gallérokból és nyakendőkől, a lelketlen tárgyakból. Sunt lacrimae rerum... Olyanok ezek a szörnyű-szörnyű ruhák, mint az öngyilkosok bitang holmijai, melyeket a folyópartokon találnak meg. Már nem is tartoznak az emberekhez.

(Pesti Napló, 1917. március 11. – F, 382–383. old.)